

Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Özellikleri İle Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Süleyman DÜNDAR¹

Alınma Tarihi: Mayıs-2008, Kabul Tarihi: Haziran-2009

Özet

Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerine göre problem çözme becerilerini incelemektir. Cinsiyet, sınıf ve kişilik uyum özelliklerine göre öğrencilerin problem çözme becerilerinde farklılık olup olmadığı araştırılmıştır. Ölçme araçları olarak Kişisel Bilgi Formu, Problem Çözme Envanteri ve Hacettepe Kişilik Envanteri kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre, erkek ve kız öğrencilerin problem çözme becerilerinde farklılık yoktur. Sınıf düzeyine göre öğrencilerin problem çözme becerileri farklılık göstermektedir. Dördüncü sınıftaki öğrencilerin, alt sınıflardaki öğrencilere, üçüncü sınıftaki öğrencilerin birinci sınıftaki öğrencilere göre problem çözme becerileri daha yüksektir. Öğrencilerin kişilik uyumları ile problem çözme becerileri arasında pozitif ilişki vardır.

Anahtar kelimeler: Problem Çözme Becerisi, Kişilik Özellikleri, Regresyon Analizi

Jel Sınıflandırma Kodları: C10, C12, I29

Analyzing the Relationship between Problem Solving Skills and Personality Characteristics of University Students

Abstract

The aim of this study is to analyze problem solving skills of university students according to their personal characteristics. We try to find out if there is a difference in problem solving skills considering sex, class and personality harmony characteristics. Personal data form, Problem Solving Scale and Hacettepe Personality Scale are used as measurement tools. The results of the study indicate that there is no difference between male and female students in problem solving skills. Problem solving skills of students differ in class level. Senior students' problem solving skills are higher than others. Junior students' problem solving skills are higher than freshman students. There is a positive relationship between problem solving skills and personality harmonies of students.

Key words: Problem Solving Skills, Personality Characteristics, Regression Analysis

JEL Classification Codes: C10, C12, I29

¹ Yrd. Doç. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF, ANS Kampüsü, Afyonkarahisar, e-posta: dundar@aku.edu.tr.

1. Giriş

Problem, karşılaşılan güçlük olarak tanımlanabilir. Problem çözme ise bu güçlüğün ortadan kaldırılmasıdır (Aksu,1990:44). İnsanlar günlük yaşamlarında pek çok problemlerle karşılaşır. Bu problemler karşısında bireylerin farklı davranışlar sergiledikleri gözlenmektedir. Bireylerin problemlerine çözüm üretebilmesi kişilik özellikleriyle ilgili bir durumdur.

Bireyin kişiliği, çevresiyle etkileşimiyle şekillenmektedir. Bireyin kendisine en yakın çevresi olan aile, okul ve arkadaş çevresi kişiliğin oluşmasında etkili olmaktadır. Bu çevre ile bireyin olumlu ilişkileri bireyin uyumlu bir kişiliğe sahip olmasına, olumsuz ilişkileri ise uyumsuz bir kişiliğe sahip olmasına neden olabilmektedir (Erdoğan vd., 2005; William ve Thomas, 2003; Michael vd., 1990). Bireyin sosyalleşmesi, içinde yaşadığı toplumun kültürünü ve toplumdaki rolünü öğrenerek, toplumla bütünleşmesini ifade eden sosyal bir süreçtir. Bu süreç doğumla başlar ve yaşam boyu devam eder (Morgan ve Cole, 1985:67; Akt. Günindi, 2008:4). Uyum, yaşam boyunca devamlı bir değişme ve gelişme içerisinde olan bireyin kendisinde meydana gelen biyolojik, zihinsel, sosyal ve duygusal değişiklikleri kabullenerek, buna uygun davranış ve tutumlar göstermesi ve çevresiyle olumlu ilişkiler kurabilmesidir (Toy, 2006:21). Kişilik uyumu, kişinin kendisiyle ve çevresiyle dinamik bir denge ve uyum içinde olmasıdır (Yörükoğlu, 2004: akt. Yeğen, 2008:36). Eğitim terimleri sözlüğünde uyum kavramı; kişinin kendi gereksinme ve yeteneklerine uygun biçimde bedensel, ruhsal ve toplumsal yönden içinde bulunduğu çevrenin isteklerini karşılama eylemi olarak tanımlanmıştır (Oğuzkan, 1974: akt. Yeğen, 2008:36). Kişinin, kişilik genel uyumu kişinin kendisiyle olan uyumunu ifade eden kişisel uyum ve çevresiyle uyumunu ifade eden sosyal uyumundan oluşmaktadır. Kişisel uyum, bireyin davranışlarında kendine güven durumunu, kendi kararlarını verebilme becerisini, davranışlarında kararlılığını, hatalarını kabullenebilmesini ifade etmektedir. Sosyal uyum ise bireyin ailesiyle ve çevresindeki diğer insanlarla ilişki kurabilme ve sürdürebilme becerisini ifade etmektedir (Özgüven, 1992:17-20).

Üniversite eğitimi dönemi, bireyin kişiliğinin oluşumunda önemli bir evredir. Bu dönemde bireyde, bedensel, zihinsel ve ruhsal değişimler yaşanabilmektedir. Üniversite eğitimi döneminde öğrenciler genelde ilk defa ailelerinden ayrı yaşamlarını devam ettirmek zorunda kalmaktadırlar.

Üniversite eğitiminde öğrenciler, yeni bir çevreye girmektedirler. Anne ve babalarına bağımlılıkları biraz daha azalmakta, aynı yaş grubuyla etkileşim

artmaktadır. Öğrenciler bu dönemde yeni bir kente ve çevreye uyum sağlama, yeni bir grubun üyesi olmanın beraberinde getirdiği problemler yaşayabilmektedirler (İnanç vd., 2004; Erdoğan vd., 2005; Yeşilyaprak, 2007; Aktaş, 1997) . Öğrencilerin, karşılaştıkları bu problemlere kendilerinin çözüm bulması gerekmektedir. Öğrencilerin karşılaştıkları problemleri çözmede belirleyici faktörlerden biriside kişisel özelliklerdir (Sardoğan vd., 2006; Kenneth vd., 2002; Thomas vd., 1998; Alyssa vd., 1993).

Aktaş (1997) üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada dördüncü sınıf öğrencilerinin kişilik genel, kişisel ve sosyal uyumlarının birinci sınıf öğrencilerinden daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Üniversite eğitim süreci, öğrencilerin kişiliklerinin ve kişilik uyumlarının olgunlaştığı önemli bir süreçtir.

Saygılı (2000), fen lisesi, normal lise ve meslek lisesi öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada, öğrencilerin problem çözme becerisinde okul türünün ve kişilik uyumunun etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Korkut (2002), normal lise ve süper lisede öğrenim gören öğrencilerin problem çözme becerilerini incelediği araştırmada, süper lise öğrencilerinin problem çözme becerisini daha yüksek bulmuştur. Deniz (2004) üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada, öğrencilerin özsayı ve problem çözme becerisi arasında pozitif ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır. Genç ve Kalafat (2007), eğitim fakültesi üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada dördüncü sınıf öğrencilerin problem çözme becerisinin üçüncü sınıflara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Cenkseven ve Vural (2006), lise öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada düşünme gereksinimi ile problem çözme becerisi arasında pozitif ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca kız öğrencilerin problem çözme becerisi erkek öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur.

Otacıoğlu (2007), eğitim fakültesinin müzik ve psikolojik danışmanlık ve rehberlik bölümü öğrencilerinin problem çözme becerilerini incelediği çalışmada, müzik bölümü öğrencilerinin problem çözme becerisinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin bazı kişilik özellikleri ile problem çözme becerisi arasındaki ilişkiyi incelemektir. Cinsiyete, öğrenim aşamasına (sınıfa), kişilik genel uyum, kişisel ve sosyal uyum özelliklerine göre

problem çözme becerisinde farklılık olup olmadığını araştırmaktır. Bunlarla ilgili hipotezler aşağıda verilmiştir.

Hipotezler

H₁: Cinsiyete göre öğrencilerin problem çözme becerilerinde farklılık vardır.

H₂: Birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerin problem çözme becerilerinde farklılık vardır.

H₃: Öğrencilerin kişiliklerinin genel uyumuna göre, problem çözme becerilerinde farklılık vardır.

H₃₁: Öğrencilerin kişiliklerinin sosyal uyumuna göre, problem çözme becerilerinde farklılık vardır.

H₃₂: Öğrencilerin kişiliklerinin kişisel uyumuna göre, problem çözme becerilerinde farklılık vardır.

H₄: Öğrencilerin kişilik genel uyumları problem çözme becerilerini etkilemektedir.

H₄₁: Öğrencilerin kişiliklerinin sosyal uyumu problem çözme becerilerini etkilemektedir.

H₄₂: Öğrencilerin kişiliklerinin kişisel uyumu problem çözme becerilerini etkilemektedir.

2. Yöntem ve Araçlar

2.1. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni, Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileridir. Fakültede işletme, iktisat ve maliye bölümlerinin normal ve ikinci öğretim grupları vardır.

Evren, sınıf bazında (1., 2., 3., 4. sınıf olarak) dört tabakaya ayrılmıştır. Birinci sınıfta 589, ikinci sınıfta 532, üçüncü sınıfta 486, dördüncü sınıfta 463 olmak üzere toplamda 2070 öğrenci öğrenim görmektedir. Her bir tabakadaki altı grup (şube) arasından tesadüfi örnekleme yöntemi ile ikişer grup belirlenmiştir. Toplamda 8 grupta ölçüm yapılmıştır. Ölçümde, populasyonun %17,78'ine tekabül eden 368 öğrenciyle anket yapılmıştır. Hacettepe Kişilik Envanteri'nde kişinin cevaplarının tutarlılığını belirlemek amacıyla tekrarlanan maddeler yer almaktadır. Anket formlarında bu maddelere verilen cevapların

tutarlılık değerlendirmesi yapılmıştır. 310 (populasyonun %14,98) anket formu tutarlı bulunarak değerlendirmeye alınmıştır. Örnek kitlenin cinsiyet ve sınıfa göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Örneklemdeki Öğrencilerin Cinsiyet ve Sınıf Dağılımı

Sınıf	Erkek		Kız		Toplam	
	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)
1	47	27,81	38	26,95	85	27,42
2	46	27,21	38	26,95	84	27,10
3	38	22,49	33	23,40	71	22,90
4	38	22,49	32	22,70	70	22,58
Toplam	169	100,00	141	100,00	310	100,00

2.2. Kullanılan Araçlar

Bu incelemede ölçme araçları olarak kişisel bilgi formu, Problem Çözme Envanteri (PÇE) (Heppner ve Peterson, 1982) ve Hacettepe Kişilik Envanteri (HKE) (Özgüven, 1992) kullanılmıştır. Kişisel bilgi formu ile öğrencinin demografik bilgileri (cinsiyet, yaş, bölüm, sınıf, vb.) belirlenmiştir.

2.2.1. Problem Çözme Envanteri

Problem Çözme Envanteri (PÇE), Heppner ve Peterson (1982) tarafından geliştirilmiştir. Bireyin problem çözme becerisi konusunda kendisini algılayışını ölçen, kendini değerlendirme türü bir ölçektir. 1-6 arasında puanlanan ve 35 maddeden oluşan likert tipi bir ölçektir. Maddelere verilecek cevaplar ve puanlaması aşağıdaki gibidir.

- 1: Her zaman böyle davranırım.
- 2: Çoğunlukla böyle davranırım.
- 3: Sık sık böyle davranırım.
- 4: Arada sırada böyle davranırım.
- 5: Ender olarak böyle davranırım.
- 6: Hiçbir zaman böyle davranmam

Ölçeğin puanlanmasında 9., 22. ve 29. maddeler puanlama dışı tutulur. Bazı maddelerin (1, 2, 3, 4, 11, 13, 14, 15, 17, 21, 25, 26, 30, 34) puanlaması ters olarak yapılır. Ölçekten alınabilecek toplam puan 32-192 arasında değişir. Ölçekten alınan toplam puanların yüksekliği, bireyin problem çözme becerisi

konusunda kendini yetersiz olarak algıladığını, düşüklüğü ise yeterli olarak algıladığını gösterir (Savaşır ve Şahin, 1997:79). Ancak bu çalışmada, kişilik puanları ile uyumlu olması için PÇE'nin cevaplarının değerleri ters çevrilmiştir. Buna göre problem çözme beceri puanının yüksekliği, bireyin problem çözme becerisi konusunda kendini yeterli, düşüklüğü ise yetersiz olarak algıladığını göstermektedir. PÇE'nin güvenilirliğini belirlemek için Cronbach' Alpha katsayısı (0.88) hesaplanmıştır. Bu değer envanterin güvenilir (Özdamar, 2004:633) olduğunu göstermektedir.

2.2.2. Hacettepe Kişilik Envanteri

Hacettepe Kişilik Envanteri (HKE), bireyin kişilik genel uyum düzeyini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Envanter, bireyin kişisel uyum ve sosyal uyum iki alt ölçeğinden ve bu ölçeklerin her biri dört alt ölçekten oluşmaktadır. Envanterle bireyin sekiz kişisel özelliği ölçülmektedir. Her bir ölçek 20 maddeden oluşmaktadır. Maddelerin cevap seçenekleri doğru-yanlış olarak iki seçeneklidir. Ölçeğin değerlendirilmesi cevap anahtarına göre yapılmaktadır. Her bir madde 1 puanla değerlendirilmektedir. Puanın yüksekliği olumlu, düşüklüğü ise olumsuz durumu ifade etmektedir (Özguven, 1992:8-20).

HKE'nin güvenilirliğini belirlemek için Cronbach' Alpha katsayısı (0.84) hesaplanmıştır. Bu değer envanterin güvenilir (Özdamar, 2004:633) olduğunu göstermektedir.

Özguven (1976) tarafından aralıklı tekrar yöntemi ile ölçeğin 7 adet güvenilirlik çalışması yapılmış ve bu çalışmalarda en düşük güvenilirlik değeri 0,58 ortalama güvenilirlik değeri 0,82 bulunmuştur.

3. Bulgular ve Yorum

Anket formları ile elde edilen veriler SPSS paket programı kullanılarak bilgisayar ortamına aktarılmış ve analizler bu programla yapılmıştır. Öğrencilerin problem çözme becerisi ve kişilik uyum değerlerine ilişkin tanımlayıcı istatistik değerleri Tablo 2'de verilmiştir.

Öğrencilerin problem çözme becerisi puan ortalaması (118,47), 32-192 puan aralığının orta noktasının üzerindedir. Buna göre öğrencilerin problem çözme becerilerinin iyi olduğu söylenebilir. Öğrencilerin kişilik genel uyum puan ortalaması (104,37) 0-160 puan aralığının orta noktası olan 80 puandan yüksek olması öğrencilerin kişiliklerinin uyumlu (Özguven, 1992:48) olduğunu göstermektedir. Genel uyum puanı, sosyal ve kişisel uyum puanlarının toplamıdır. Sosyal uyum puanı ortalaması (56,23) ve kişisel uyum puan

ortalaması (48,14), 0-80 puan aralığının orta noktası olan 40 puandan yüksek olduğu için sosyal ve kişisel olarak uyumlu (Özgüven, 1992:48) olduğu söylenebilir.

Tablo 2:Problem Çözme Becerisi ve Kişilik Uyumuna İlişkin İstatistik Değerler

		n	\bar{X}	s	Min.	Mak.	Tam değer
	Problem Çözme Becerisi (PÇB)	310	118,47	14,05	82	145	192
	Genel Uyum (GU)	310	104,37	13,43	77	140	160
	Kişisel Uyum (KU)	310	48,14	9,34	28	75	80
	Sosyal Uyum (SU)	310	56,23	6,86	36	68	80
Kişisel Uyum	Kendini Gerçekleştirme(KG)	310	15,26	2,73	7	19	20
	Duygusal Kararlılık (DK)	310	11,13	2,84	6	20	20
	Nevrotik Eğilimler (NE)	310	11,11	2,67	5	18	20
	Psikotik Belirtiler (PB)	310	10,63	3,66	3	18	20
Sosyal Uyum	Aile İlişkileri (Aİ)	310	15,71	3,21	8	20	20
	Sosyal İlişkiler (Sİ)	310	14,69	3,01	6	19	20
	Sosyal Normlar (SN)	310	13,90	2,85	7	19	20
	Antisosyal Eğilimler (AE)	310	11,93	2,29	5	16	20

Öğrencilerin, cinsiyete göre, problem çözme becerisi, kişilik genel uyum, sosyal uyum ve kişisel uyum puan ortalamaları arasında farklılık olup olmadığı bağımsız iki örneklem t testi ile test edilmiştir. İstatistik değerleri Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Problem Çözme Becerisi ve Kişilik Uyumuna İlişkin Tanımlayıcı ve Bağımsız İki Öneklem t Değerleri

	Cinsiyet	n	\bar{X}	s	t	p
Problem Çözme Becerisi (PÇB)	Erkek	169	118,63	14,29	0,21	0,834
	Kız	141	118,29	13,81		
Genel Uyum (GU)	Erkek	169	104,54	13,73	0,25	0,800
	Kız	141	104,16	13,11		
Sosyal Uyum (SU)	Erkek	169	55,53	7,74	-1,98	0,049
	Kız	141	57,07	5,53		
Kişisel Uyum (KU)	Erkek	169	49,01	8,52	1,82	0,071
	Kız	141	47,09	10,17		

Cinsiyete göre, öğrencilerin problem çözme puanı ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık yoktur ($p=0,834 > \alpha=0,05$). Bulgular H1 hipotezini desteklememiştir. Cinsiyete göre, öğrencilerin, genel uyum puan ortalamaları

arasında anlamlı bir farklılık yoktur ($p=0,800 > \alpha =0,05$). Kız öğrencilerin sosyal uyum düzeyi erkek öğrenciler göre daha yüksektir ($p=0,049 < \alpha =0,05$). Kişisel uyum açısından erkek ve kız öğrenciler arasında farklılık yoktur ($p=0,071 > \alpha =0,05$).

Birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerin problem çözme becerisi, kişilik genel uyum, sosyal uyum, kişisel uyum puanı ortalamaları arasında fark olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile test edilmiştir. İstatistik değerleri Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4: Öğrencilerin Sınıflara Göre Sınav Kaygısı ve Kişilik Uyumuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Bulguları

		Problem Çözme Becerisi (PÇB)		Genel uyum (GU)		Kişisel uyum (KU)		Sosyal uyum (SU)	
Sınıf	n	\bar{X}	s	\bar{X}	s	\bar{X}	s	\bar{X}	s
1	85	114,68	14,05	103,86	13,85	47,53	9,64	56,33	6,85
2	84	116,98	13,17	104,51	13,59	48,26	9,53	56,25	6,68
3	71	119,15	14,07	104,68	13,34	48,68	9,16	56,00	7,02
4	70	124,19	13,43	104,50	13,09	48,17	9,10	56,33	7,06
Toplam	310	118,47	14,05	104,37	13,43	48,14	9,34	56,23	6,86
F		6,64		0,058		0,202		0,037	
p		0,000		0,982		0,895		0,990	
Fark		1-3, 1-4, 2-4, 3-4		yok		yok		yok	

Sınıf düzeyine göre öğrencilerin problem çözme becerisi puanı ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık vardır ($p=0,000 < \alpha =0,05$). Tablo 4’deki ortalamalar incelendiğinde öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıf düzeyi arttıkça problem çözme becerisinde bir artış olduğu gözlenmektedir. Üçüncü sınıftaki öğrencilerin problem çözme becerisi birinci sınıftaki öğrencilere göre daha yüksek, dördüncü sınıftaki öğrencilerin diğer bütün sınıflardaki öğrencilere göre problem çözme becerisinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bulgular genel olarak H2 hipotezini desteklemiştir. Birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıftaki öğrencilerin kişilik genel, sosyal ve kişisel uyum puan ortalamaları anlamlı bir farklılık yoktur.

Öğrencilerin kişilik genel, sosyal ve kişisel uyum puanlarının ortanca değerleri belirlenmiştir. Kişilik genel uyum puanının ortanca değeri 104, kişilik

sosyal uyum puanının ortanca değeri 57, kişilik kişisel uyum puanının ortanca değeri 49'dur. Kişilik genel, sosyal, kişisel puanları, ortanca değerinden büyük olan öğrencilerle küçük ve eşit olan öğrencilerin problem çözme becerisi puanı arasında farklılık olup olmadığı bağımsız iki örneklem t testi ile test edilmiştir. İstatistik değerleri Tablo 5' de verilmiştir.

Tablo 5: Öğrencilerin Problem Çözme Becerisi ve Kişilik Uyumuna İlişkin Bağımsız İki Örneklem t Testi Bulguları

	Ortanca değer	n	Problem çözme becerisi \bar{X}	t	p
Genel Uyum (GU)	>104	145	125,800	-9,85	0,000
	≤104	165	112,036		
Sosyal Uyum (SU)	> 57	132	124,591	-7,11	0,000
	≤57	178	113,933		
Kişisel Uyum (KU)	> 49	144	125,083	-8,57	0,000
	≤ 49	166	112,741		

Kişilik genel uyum, sosyal uyum ve kişisel uyum düzeyi yüksek öğrencilerin düşük olanlara göre problem çözme becerileri daha yüksektir. H3, H31 ve H32 hipotezleri %95 önem seviyesinde desteklenmiştir

Öğrencilerin problem çözme becerisi ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi incelemek için regresyon analizi yapılmıştır. Bu analiz, bağımlı değişkenin problem çözme becerisi, bağımsız değişkenlerin kişilik genel uyum, kişisel uyum ve sosyal uyumun yer aldığı dört modelde incelenmiştir. Regresyon analizi ile ilgili bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Regresyon Analizi Bulguları

	Model 1	Model 2	Model 3	Model 4
Sabit	33,24	48,95	62,71	34,20
t	7,07**	8,50**	18,51**	6,62**
Genel Uyum (GU)	0,69			
t	15,51**			
Sosyal Uyum (SU)		1,01		0,66
t		9,89**		6,98**
Kişisel Uyum (KU)			0,89	0,72
t			12,87**	10,40**

R	0,66	0,49	0,59	0,66
R ²	0,44	0,24	0,35	0,44
$\overline{R^2}$	0,44	0,24	0,35	0,44
F	240,50**	97,87**	165,75**	120,04**
DW	1,94	1,89	2,12	2,02
n	310	310	310	310

* % 5, ** % 1 anlamlılık düzeyinde anlamlı değerlerdir.

Model 1’de öğrencilerin kişilik genel uyumu ile problem çözme becerisi, model 2’de kişilik sosyal uyumu ile problem çözme becerisi, model 3’de kişilik kişisel uyumu ile problem çözme becerisi, model 4’de kişilik sosyal ve kişisel uyumu ile problem çözme becerisi arasında pozitif ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Bu bulgulara göre H₄, H₄₁ ve H₄₂ hipotezleri desteklenmiştir.

4. Sonuç

Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin bazı kişilik özelliklerine göre problem çözme becerileri incelenmiştir. Araştırmanın bulgularına göre erkek ve kız öğrencilerin problem çözme becerileri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Saygılı (2000) ve Çilingir’in (2006) yaptıkları çalışmalarda da erkek ve kız öğrencilerin problem çözme becerilerinde anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıf düzeyine göre problem çözme becerilerinde farklılıklar belirlenmiştir. Dördüncü sınıftaki öğrencilerin problem çözme becerileri alt sınıflardaki öğrencilere göre daha yüksektir. Üçüncü sınıftaki öğrencilerin problem çözme becerileri birinci sınıftaki öğrencilere göre daha yüksektir. Genç ve Kalafat’ın (2007) yaptığı çalışmada benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Öğrencilerin, problem çözme becerisi ile kişilik genel uyumu ve alt ölçekler olan sosyal ve kişisel uyumu arasında pozitif ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin bu kişilik özellikleriyle ilgili uyum düzeyi arttıkça problem çözme becerileri artmaktadır. Öğrencilerin kişisel uyumu, davranışlarında kendine güvenini, kendi kararlarını verebilmesini, davranışlarında kararlılığını ve hatalarını kabullenebilmesini, sosyal uyumu ise ailesiyle arkadaşlarıyla ve diğer insanlarla ilişki kurabilme ve sürdürülebilmesini göstermektedir. Öğrencilerin bu özellikleri ile problem çözme becerileri arasında pozitif ilişki vardır.

Kişilerin problem çözme becerisi, hayattaki başarısını olumlu yönde etkileyecektir. Üniversite eğitimi, kişilerin problem çözme becerilerini arttırmaktadır. Üniversite eğitimi, kişilerin kişiliklerinin şekillendiği bir dönemdir. Bu dönemde öğrencilerin çevresiyle iyi ilişkiler kurabilme becerisini kazanması onların kişiliklerinin oluşumunu olumlu yönde etkileyecektir. Sosyal ilişkilerde başarılı ve kişisel uyumu olan bireyler hayatta karşılaştıkları problemleri daha kolay çözebileceklerdir.

Kaynakça

- AKSU, Meral (1989), "Problem Çözme Becerilerinin Geliştirilmesi", Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi Problem Çözme Yöntemleri Sempozyumu, 44-54.
- AKTAŞ, Yaşare (1997), "Üniversite Öğrencilerini Uyum Düzeylerinin İncelenmesi: Uzunlamasına Bir Çalışma", Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 13, 107-110
- ALYSSA Frank, Vicki Green, Daniel W. McNeil (1993), "Adolescent Substance Users: Problem-Solving Abilities" Journal of Substance Abuse, 5(1), 85-92
- CENKSEVEN Fulya, VURAL AKAR Ruken (2006), "Ergenlerin Düşünme Gereksinimi ve Cinsiyetlerine Göre Problem Çözme Becerilerinin Karşılaştırılması", Eğitim Araştırmaları Dergisi, 25
- ÇİLİNGİR Arzu (2006), "Fen Lisesi ile Genel Lise Öğrencilerinin Sosyal Becerileri ve Problem Çözme Becerilerinin Karşılaştırması", Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DENİZ M. Engin (2004), "Üniversite Öğrencilerinin Karar Vermede Öz Saygı Karar Verme Stilleri ve Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma", Eğitim Araştırmaları Dergisi, 4(15), 25-30
- ERDOĞAN Samiye, ŞANLI H. Sinem, BEKİR Hatice Ş. (2005), "Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Üniversite Yaşamına Uyum Durumları", Kastamonu Eğitim Dergisi, 13 (2), 479-496
- GENÇ Salih Zeki, KALAFAT Temel (2007), "Öğretmen Adaylarının Demokratik Tutumları ile Problem Çözme Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi", Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 22, 10-22
- GÜNİNDİ, Nilgöl (2008), "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Altı Yaş Çocuklarının Sosyal Uyum Becerileri ile Anne-Babalarının Empatik Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- HEPPNER, Paul P. (1982), "Personal Problem Solving: A Descriptive Study of Individual Differences" Journal of Counseling Psychology. 29(6) 580-590
- HEPPNER. P. P. ve Petersen, C. H. (1982), "The Development and Implications of a Personal Problem Solving Inventory", Journal of Counseling Psychology, 29 (1), 66-75.
- İNANÇ Necmettin, SAVAŞ Haluk A., TUTKUN Hamdi, HERKEN Hasan, SAVAŞ Esen (2004), "Gaziantep Üniversitesi Mediko-Sosyal Merkezi'nde Psikiyatrik Açısından İncelenen Öğrencilerin Klinik ve Sosyo-Demografik Özellikleri", Anadolu Psikiyatri Dergisi, 5, 222-230
- KENNETH D. Belzer, Thomas J. D'Zurilla, Albert Maydeu-Olivares (2002), "Social Problem Solving and Trait Anxiety as Predictors of Worry in a College Student Population" Personality and Individual Differences, 33(4), 573-585

- KORKUT Fidan (2002), "Lise Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri" Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22, 177-184
- MICHAEL A. McColloch, David G. Gilbert, Sheri Johnson (1990), "Effects of Situational Variables on the Interpersonal Behavior of Families with an Aggressive Adolescent", *Personality and Individual Differences*, 11(1) 1-11
- OĞUZKAN, A. F. (1974). Eğitim Terimleri Sözlüğü. Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara
- OTACIOĞLU Sena Gürşan (2007), "Eğitim Fakültelerinin Farklı Branşlarında Eğitim Alan Öğrencilerin Problem Çözme Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması" Eğitim Araştırmaları, 29, 73-83
- ÖZDAMAR, Kazım (2004), Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi, Kaan Kitabevi, Eskişehir
- ÖZGÜVEN, İbrahim E. (1992), Hacettepe Kişilik Enavnteri, Psikolojik Danışma Rehberlik Ve Eğitim Merkezi (PDREM), Ankara
- SARDOĞAN, Mehmet E., KARAHAN T. Fikret, KAYGUSUZ Canani (2006), "Üniversite Öğrencilerinin Kullandıkları Kararsızlık Stratejilerinin Problem Çözme Becerisi, Cinsiyet, Sınıf Düzeyi, ve Fakülte Türüne Göre İncelenmesi", Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 2(1), 78-97
- SAVAŞIR, Işık. ve ŞAHİN Nesrin H. (1997), Bilişsel Davranışçı Terapilerde Değerlendirme: Sık Kullanılan Ölçekler. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- SAYGILI, Halis (2000), "Problem Çözme Becerisi ile Sosyal ve Kişisel Uyum Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum
- THOMAS J. D'Zurilla, Albert Maydeu-Olivares, Gail L. Kant (1998), "Age and Gender Differences in Social Problem-Solving Ability", *Personality and Individual Differences*, 25(2), 241-252
- TOY, Belgin (2006), "Sanat Eğitimi Alan ve Almayan 15-17 Yaş Grubundaki Ergenlerin Sosyal Uyumlarının ve Benlik Tasarım Düzeylerinin İncelenmesi", Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- WILLIAM B. Jaffee, Thomas J. D'Zurilla (2003), "Adolescent Problem Solving, Parent Problem Solving, and Externalizing Behavior in Adolescents", *Behavior Therapy*, 34(3), 295-311
- YEĞEN, Beyza (2008), "Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Uyumları ile Saldırganlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Kadıköy İlçesi Örneği)", Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- YEŞİLYAPRAK, Binnur (2007), "**Büyük Kentte Üniversiteye Uyum Daha Zor**", (<http://ilef.ankara.edu.tr/netgorunum/yazi.php?yad=10534>) (erişim tarihi; 18.04.2008)
- YÖRÜKOĞLU, A. (2004). Çocuk Ruh Sağlığı (27. baskı). Özgür Yayınları, İstanbul